SAMSUN ADLİ TIP ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ'NDE MUAYENE EDİLEN VE RAPOR DÜZENLENEN ÇOCUK OLGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bekir Karaarslan[1], Halil Boz[2]

1 Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye
2 Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

Alındı: 26.07.2012 / Kabul: 14.09.2012

Sorumlu Yazar: Bekir Karaarslan
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD Şahinbey 27400 Gaziantep - Türkiye, e-posta: bekaraarslan@gmail.com

ÖZET

Amaç:

Harici etkenler sonucu oluşan ve kişilerin beden ve ruh sağlığının bozulmasına ya da ölümüne sebebiyet veren her olay bir adli olgu olarak değerlendirilir. Çocuklar ülkemizde ve tüm dünyada adli vakaların özel bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, bu çalışma, çocuk suçluluğunu ve çocukların içinde mağdur olarak yer aldığı olayları tartışmak için bu konuda önemli veriler bulunduran Adli Tıp Kurumu Samsun Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde muayene edilen çocukların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntemler:

2006 yılında Adli Tıp Kurumu Samsun Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne adli makamlarca muayene ve/veya rapor tanzimi için gönderilen 0-18 yaş grubundaki olguların demografik özellikleri retrospektif olarak incelendi. Ayrıca düzenlenen raporların özellikleri ile birlikte olay türleri ve tarihleri de not edildi. Elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik ile sunularak ve literatür karşılaştırmalı olarak tartışıldı.

Bulgular:

Samsun Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından 2006 yılında adli rapor düzenlenen toplam 6820 adli olgunun %16,1'ini (n=1101) 0-18 yaş aralığındaki olguların oluşturduğu tespit edildi. Bu olguların %75,2 (n=828)'si erkek, %24,7 (n=272)'si kız çocuğu idi. Tüm olguların (n=1101), %33,2 (n=354)'sine kasten yaralama (darp), %12,0 (n=132)'sine trafik kazası, %9,4 (n=104)'üne kesici delici alet yaralanması, %12,3 (n=136)'üne hırsızlık, %8,3 (n=91)'üne cinsel istismar, cinsel saldırıya maruz kalma, %0,5 (n=5)'ine uyuşturucu madde kullanma-bulundurma olayları nedeniyle rapor düzenlendiği tespit edildi. 56 (%5,1) olgunun trafik kazası, suda boğulma, yüksekten düşme, şüpheli ani ölüm, koroziv madde içme vs. gibi olaylar sonucu öldüğü belirlendi. Bu 56 olgunun %1,7 (n=19)'sine klasik otopsi yapılmıştır.

Sonuç:

Çocuk suçluluğu olayları ve çocukların kurban olarak yer aldığı tüm olay tipleri incelendiğinde, yeni bir neslin temelleri olan çocukları doğru rehabilite etmenin, çocukların psikolojik ortamlarını ve maddi koşullarını iyileştirmenin, adli tıbbi tanı koyarken, çocuğu içinde yaşadığı tüm faktörler içerisinde değerlendirmenin önemi net olarak ortaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: çocuk, adli olgu, rapor

EVALUATION OF THE CHILD CASES EXAMINED AND REPORTED IN THE COUNCIL OF FORENSIC MEDICINE SAMSUN BRANCH OFFICE

Bekir Karaarslan[1], Halil Boz[2]

1 Department of Forensic Medicine, Medical Faculty, Gaziantep University, Gaziantep, Turkiye
2 Trabzon Regional Center, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Trabzon, Turkiye

Received: July 26, 2012 / Accepted: September 14, 2012

Correspondence to: *Bekir Karaarslan*
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD Şahinbey 27400 Gaziantep - Türkiye, e-posta: bekaraarslan@gmail.com

ABSTRACT

Objective:

Any incident which is caused by external factors and leads to the impairment of the physical and mental health of the individuals or to death is considered as a forensic case. Children constitute a special part of the forensic cases in our country and all over the world. Thus, this study has been carried out to determine the demographic characteristics of children examined in the Council of Forensic Medicine Samsun Branch Office as an important data to discuss juvenile delinquency together with the incidents in which children are the victims.

Methods:

Demographic characteristics of the cases, between 0 and 18 years old, sent by the legal authorities to Samsun Branch Office of the Council of Forensic Medicine in 2006 for examination and/or report draw up were reviewed retrospectively. Besides, incident types and dates together with the features of the reports drawn up were also noted. Obtained data have been discussed through presenting with descriptive statistics and comparing with the literature.

Results:

Among the total 6820 forensic cases for which reports had been drawn up by Samsun Branch Office, 16.1% (n=1101) were determined to be between the 0-18 years of age. 75.2% (n=828) of the cases were boys, 24.7% (n=272) of the cases were girls. Of all the cases (n=1101), 33.2% (n=354) were willful injuries, 12.0% (n=132) were traffic accidents, 9.4% (n=104) were stab injuries, 12.3% (n=136) were theft incidents, 8.3% (n=91) were sexual abuse and exposure to sexual assault incidents, 0.5% (n=5) were drug abuse and possession incidents. 5.1% (n=56) of the cases were found to have died due to incidents of traffic accident, drowning, falling from a height, a suspicious sudden death, drinking a corrosive substance etc. Autopsy was performed in 17% (n=19) of these 56 cases.

Conclusion:

When child delinquency incidents and incidents in which children were the victims were analyzed, the importance of correct rehabilitation of children -who are the basis of the new generation-, improving the psychological and physical conditions and during forensic medical diagnosis evaluating the child within all factors that s/he is living in has to be put forward in a certain way.

Key words: *child, forensic case, report*

GİRİŞ

Çocuk Hakları Sözleşmesi 2 Eylül 1990 da uluslararası bir statüye kavuşarak ülkemizde 27 Ocak 1995 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin 1. maddesine göre ulusal yasalarca daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılmaktadır (1,2).

Bir çocuğun velayetini elinde bulunduran kişinin, o çocuğun fiziksel güvenliğini, çevreden gelebilecek zararlardan korunmasını sağlamak ve eğitimi, tıbbi bakımı gibi temel gereksinimlerini karşılamak gibi zorunlulukları vardır (3).

Çocuk hakları sözleşmesine göre; devlet çocuğu ana-babanın ya da çocuğun bakımından sorumlu başka kişilerin her türlü kötü muamelesinden koruyacak, çocuk istismarını önleyecek ve bu tür davranışlara maruz kalan çocukların tedavisini amaçlayan sosyal programlar hazırlayacaktır (4).

Son yıllarda yapılan araştırmalar; dünyanın birçok ülkesinde çocuk suçluluğu oranında artış eğilimi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu suçların başında, şiddet davranışları, cinsel suçlar, hırsızlık, gasp, yasadışı madde kullanımı vb. sayılabilir (5-9).

Bu çalışmada 2007 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre %34,6 (421 638)'sını çocukların oluşturduğu, 1 228 959 nüfuslu Samsun ilindeki çocukluk çağı adli nitelikteki olaylar sonrası düzenlenen raporlar incelenmiştir. Elde edilen verilerin benzer çalışmalarla karşılaştırılması, veri kaynağının oluşturulması ve adli olayların önlenmesine yönelik çalışmalara katkıda bulunulması amaçlanmıştır (10).

MATERYAL VE METOD

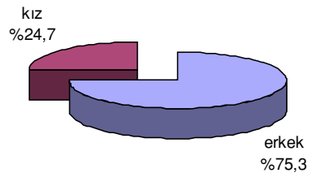
Samsun Adli Tıp Şube Müdürlüğü arşivinde bulunan raporlar retrospektif olarak incelenmiş olup, 2006 yılı çocukluk yaş grubuna ait düzenlenen 1101 rapor çalışma kapsamına alınmıştır.

Olguların, yaşları, cinsiyetleri, isnat edilen suç türleri, olay nedeni ile ruh sağlığının bozulup bozulmadığı, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin gelişip gelişmediği ve ölüme neden olan olaylar yönünden incelenmiştir. Veriler SPSS 13.0 istatistiksel paket programı kullanılarak yüzde ifadeleri hesaplanmıştır.

BULGULAR

Tüm raporlar içerisinde çocukluk yaş grubuna ait rapor %16,1 (1101)'dir. Bu yaş grubuna ait düzenlenen raporların 1041 (%94,6)'i Samsun ve ilçelerine, 60 (%5.4)'ı Amasya, Sinop gibi yakın iller ve bunların ilçelerine ait adli makamların istemiyle düzenlenmiştir.

Rapor düzenlenen 0-18 yaş grubundaki toplam 1101 çocuğun %75,3 (n=828)'ü erkek, %24,7 (n=272)'si kız çocuğudur. Çocukların cinsiyetlerine göre dağılımı Grafik 1'de gösterilmiştir. Çocukların cinsiyetlerine göre yaş gruplarının dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Grafik 1: Çocukların cinsiyetlerine göre dağılımı

Çocukların (n=1101), %33,2 (n=354)'sine kasten yaralama-darp, %12,0 (n=132)'sine trafik kazası, %9,4 (n=104)'üne kesici delici alet yaralanması, %12,3 (n=136)'üne hırsızlık, %8,3 (n=91)'üne cinsel istismar, cinsel saldırıya maruz kalma, %0,5 (n=5)'ine uyuşturucu madde kullanma-bulundurma olaylarından dolayı rapor düzenlenmiştir. 355 çocuk çeşitli olaylardan dolayı gözaltına alınması sonrasında darp cebir izi olup olmadığının tespiti için muayene olmak üzere Şube Müdürlüğü'müze getirilmiş olup, bu olguların %87,6 (n=311)'sını erkek çocuklar, %12,4 (n=44)'ünü kız çocukları oluşturmaktadır.

Kasten yaralama-darp, kesici delici alet yaralanması, hırsızlık, uyuşturucu madde kullanma-bulundurma, ateşli silah yaralanması, adam öldürmeye teşebbüs, bıçak taşımak, ızrar, görevliye direnme, yağma, elle

Tablo 1: Çocukların cinsiyetlerine göre yaş gruplarının dağılımı

Yaş grubu	Erkek		Kız		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
0-6	17	2,0	25	9,2	42	3,9
7-12	112	13,5	61	22,4	173	15,7
13-15	247	29,9	80	29,4	327	29,7
16-18	452	54,6	106	39,0	558	50,7
Toplam	828	100	272	100	1100	100

*Bir raporda cinsiyet belirtilmemiştir.

Tablo 2: Çocukların cinsiyetlerine göre olay türlerinin dağılımı

Olay türleri	Erkek		Kız		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kasten yaralama	294	36,2	60	22,3	354	32,7
Hırsızlık	110	13,6	26	9,6	136	12,6
Kesici delici alet yaralanması	99	12,2	5	1,8	104	9,7
Trafik kazası	79	9,7	53	19,7	132	12,3
Cinsel suçlar	28	3,5	62	23,0	90	8,3
Ateşli silah yaralanması	17	2,1	2	0,8	19	1,8
Uyuşturucu madde kullanma-bulundurma	4	0,5	1	0,4	5	0,4
Adam öldürmeye teşebbüs	5	0,6	1	0,4	6	0,5
Bıçak taşımak, ızrar, görevliye direnme, yağma, elle taciz, yangın çıkarma	84	10,3	4	1,6	88	8,1
Diğer	92	11,3	55	20,4	147	13,6
Toplam	812	100	269	100	1081	100

*Diğer; gıda zehirlenmesi, köpek ısırması, ölüm zamanı tayini, kazai rüşt, bali kullanma, yanık, asi, şofben zehirlenmesi, künt travma, ilaç içerek zehirlenme, telefon ile hakaret ve tehdit, ırza tasaddi, suda boğulma, koroziv madde içme, elektirik çarpması vb.

taciz, yangın çıkarmak suçlarından dolayı çocukların %64,6 (n=712)'sına rapor düzenlenmiştir. Erkek ve kız çocuklarına isnat edilen suç türleri arasında en fazla %49,7 (n=312) oranı ile kasten yaralama-darp olup, ikinci sırada %19,1 (n=136) oranı ile hırsızlık yer almaktadır. Suç isnat edilen 712 çocuğun %86,1 (n=613) erkek, %13,9 (n=99)'u kız çocuğudur. Yaş gruplarına göre en fazla olgunun 16-18 yaş grubunda olup, %38,9'u 18 yaşında, %34,9'u 17 yaşında, %26,2'si 16 yaşında olduğu tespit edilmiştir.

Rapor düzenlenen erkek çocukların %98,0'inin, kız çocukların ise %98,8'inin olay türleri raporlarda belirtilmiştir. Raporlarda 20 olgunun olay türleri belirtilmemiştir.

Cinsiyetlere göre olay türlerinde; erkek çocuklarda en fazla %36,2 ile kasten yaralama-darp olaylarından dolayı rapor düzenlenmiş olup, bunu sırası ile hırsızlık, kesici delici alet yaralanması, trafik kazaları takip etmektedir. Kız çocuklarında ise en fazla cinsel saldırıya maruz kalma, cinsel istismar olaylarından dolayı rapor düzenlenmiş olup bunları sırası ile kasten yaralama-darp, trafik kazası, hırsızlık olayları takip etmektedir. Çocukların cinsiyetlerine göre olay türlerinin dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tüm çocukların %17,2 (190)'sine hırsızlık, kasten yaralama-darp, tehdit, bali kullanma, yağma, bıçak taşıma olaylarından dolayı bu fiillerin hukuki anlam sonuçlarını algılama yeteneğinin yeterince

Tablo 3: Çocukların cinsiyetlerine göre fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin yeterince gelişip gelişmediğinin dağılımı

	Erkek		Kız		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Fiilin hukuki anlam sonuçlarını algılama yeteneğinin yeterince geliştiği	152	99,3	32	86,4	184	96,8
Fiilin hukuki anlam sonuçlarını algılama yeteneğinin yeterince gelişmediği	1	0,7	5	13,6	6	3,2
Toplam	153	18,5	37	100	190	100

* sütun yüzdesi

gelişip gelişmediği hususunda rapor düzenlenmiş olup, bunu %22,6 (43) ile kasten yaralama-darp suçu izlemektedir. Çocukların cinsiyetlerine göre fiilin hukuki anlam sonuçlarını algılama yeteneğinin gelişip- gelişmediğinin dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir.

Çocukların %6,0 (n=66)'na cinsel saldırıya maruz kalma, cinsel istismar olaylarından beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı hususunda rapor düzenlenmiş olup, 66 olgunun %92,4 (n=61)'üne beden ve ruh sağlığının bozulmadığı, %1,5 (n=1)'ine beden ve ruh sağlığı bozulduğu, %6,1 (n=4)'ine ise bir sağlık kuruluşuna sevk edilmesi gerektiği şeklinde rapor düzenlenmiştir. Çocukların cinsiyetlerine göre beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığının dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Çocukların cinsiyetlerine göre beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığının dağılımı

	Erkek		Kız		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Beden ve ruh sağlığı bozulduğu	0	0	1	2,0	1	1,5
Beden ve ruh sağlığı bozulmadığı	17	100	44	89,8	61	92,4
Sevk	0	0	4	8,2	4	6,1
Toplam	17	100	49	100	66	100

* sütun yüzdesi

Rapor tanzim edilen 1101 olgunun olay tarihleri; 2006 yılında %85,6 (n=918), 2005 yılında %10,9 (n=117), 2004 yılında %2,1 (n=22), 2001-2003 yıllarında ise %1,5 (n=16) olup, raporların %2,5 (n=28)'inde olay tarihleri belirtilmemiştir.

Çocukluk yaş grubunda 2006 yılında meydana gelen ölümlü adli olay türleri, trafik kazası, suda boğulma, yüksekten düşme, şüpheli ani ölüm, koroziv madde içme, ası, yabancı cisim aspirasyonu ve zehirlenmeler olup, bu olaylar sonucu 56 (%5,1) çocuk vefat etmiştir. Tüm ölümlü olguların %33,9 (n=19)'una otopsi yapılmıştır. Ölüme neden olan olay türleri içerisinde ilk sırada %32,1 (n=18) oranla trafik kazaları yer almaktadır. Bunu sırası ile %17,8 (n=10) ile yüksekten düşme, %14,2 (n=8) ile şüpheli ani ölüm, %10,7 (n=6) ile ateşli silah yaralanması, %7,1 (n=4) ile suda boğulma, %17,1 (n=10) ile diğer (kesici delici alet yaralanması, yanık, koroziv madde içilmesi, şofben zehirlenmesi, ası, yabancı cisim aspirasyonu) olayları yer almaktadır.

TARTIŞMA

Çalışmamızda, Samsun Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde düzenlenen 1101 raporda, çocukların %50,7'inin 16-18 yaş grubunda olduğu, suç isnat edilen 712 (%61,0) çocuğun 16-18 yaş grubunda oldukları tespit edilmiştir.

Samsun ilinde 2004 yılında yapılan benzer bir çalışmada, 402 çocuğun %57,5'inin 16-18 yaş grubunda olduğu (11), 2003 yılında yapılan bir çalışmada ise suç isnat edilen çocukların %35,7'sinin 16-18 yaş grubunda olup, en fazla suç isnadı %56,0 ile 12-15 yaş grubunda olduğu (12) bildirilmiştir.

Güleç ve arkadaşlarının Türkiye genelini içeren benzer nitelikteki çalışmasında, olguların %60,9'unun 16-18 yaş grubunda olduğu bildirilmiştir (13).

Çalışma grubunu oluşturan çocukların isnat edilen suçları işleme yaşları incelendiğinde; sırası ile en fazla olgunun %38,9'lik oranla 18 yaşında olduğu, %34,9'unun 17 yaşında, %26,2'sinin ise 16 yaşında olduğu tespit edilmiştir. Samsun ilinde 2004 yılında yapılan benzer bir çalışmada ise sırası ile en fazla suç isnadının %38,1'lik oran ile 17 yaşında, %19,4 ile 16 yaşında olduğu tespit edilmiştir (11).

Suç isnat edilen 712 çocuğun %86,0 erkek olup, bu oran çocuk suçluluğu ile ilgili diğer illerde yapılmış çalışmalarda %88,4-99,2 arasında değiştiği bildirilmiştir (11,14-27). Bunun, kız çocuklarının erkek çocuklara oranla sosyal yaşamın çok daha dışında olması ve toplumumuzda halen kız çocukları üzerindeki baskı ve denetimin yüksek olması (11) ile uyumlu olduğunu düşünmekteyiz.

Erkek ve kız çocuklarına isnat edilen suç türleri arasında en fazla %49,7 (n=312) ile kasten yaralama-darp olup, ikinci sırada %19,1 (n=136) oranı ile hırsızlık suçu yer almaktadır. Samsun ilinde 2004 yılındaki bir çalışmada en fazla isnat edilen suç türünün 16-18 yaş grubunda %53,7 ile yaralama, daha alt yaş gruplarında ise hırsızlık olduğu bildirilmiştir (11).

Bu veriler, göç nedeniyle özellikle büyük şehirlerdeki nüfus artışı, kontrolsüz yapılaşma, kültürel yozlaşma, işsizlik ve yoksulluk gibi etkenlerin mala ve şahsa karşı işlenen suçları arttırdığı görüşünü (11) desteklemektedir.

Hırsızlık, kasten yaralama-darp, tehdit, bali kullanma, yağma, bıçak taşıma suçları isnat edilen 190 çocuktan %96,8'inde isnat edilen suçun hukuki anlam sonuçlarını algılama yeteneğinin yeterince gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Bilgili ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, hırsızlık olayından dolayı farik-i ve mümeyyizlik raporu düzenlenen 55 çocuktan 43'ünün, Kocaeli'nde yapılan bir çalışmada, 519 olgunun 498 (%96,0)'nin, 751 olgudan 728 (%96,9) 'inin, Elazığ'da yapılan bir çalışmada, 100 olgudan 94(%94,0)'ünün, Konya'da yapılan bir çalışmada 1249 olgunun 1136 (%91,0)'sının, Akın ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada 62 olgunun 38'inin isnat edilen suçun hukuki anlam sonuçlarını algılama yeteneğinin yeterince gelişmiş (farik-i mümeyyiz) olduğu belirtilmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan çocuklardan %8,3 (90)'üne cinsel saldırıya maruz kalma, cinsel istismardan dolayı rapor düzenlenmiş olup, en fazla kız çocuklarının %68,8 bu olaylara maruz kaldığı tespit edilmiştir.

Trafik kazası, suda boğulma, yüksekten düşme şüpheli ani ölüm, koroziv madde içme vs. olayları sonucu 56 (%5,1) çocuk ölmüş olup, ölüme neden olaylar içerisinde ilk sırada %32,1 oranla trafik kazaları yer almaktadır. Samsun ve Trabzon'da yapılan çalışmalarda, çocukluk çağı adli ölümlerde sırası ile %48,7 ve %48,2 oranla ilk sırada trafik kazalarının yer aldığı bildirilmiştir (28,29).

Çocuk suçluluğunun önlenmesi ya da mümkün olabildiğince azaltılabilmesi için, yasal düzenlemelerin yanında, çocuğu suça iten etkenlerin çözümüne yönelik bireysel, toplumsal ve kurumsal çabalara da gereksinim vardır (11).

Çocukluk çağında suç teşkil eden olayların önüne geçilmesi, ölüm olaylarının önlenmesi için ebeveynlere, eğitimcilere önemli görevler düşmekle birlikte, sosyal projelerle suç teşkil eden olaylara karışmış çocukların mutlaka rehabilite edilmesi ge-

KAYNAKLAR

1. Balo YS. Teori ve uygulamada çocuk ceza hukuku, Ankara, Adil Yayınevi 2003;45-49,324-42

2. http://www.unicef.org/turkey. Erişim tarihi: 18.09.2008

3. Soysal Z, Çakalır C. Adli Tıp, Cilt 1, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları. İstanbul 1999:377-404.

4. Polat O. Klinik Adli Tıp , Ankara, Seçkin yayınları, Nisan 2006; 479-486

5. Pellegrini RJ, Roundtree T, Camagna TF, Queirolo SS. On the epidemiology of violent juvenile crime in America: a total arrest-referenced approach. Psychol Rep 2000;86(3 Pt 2):1171-86.

6. Taylor ER, Kelly J, Valescu S, Reynolds GS, Sherman J, German V. Is stealing a gateway crime? Community Ment Health J 2001;37(4):347-58.

7. Madsen AL, Jacoby M, Kramp P. Serious criminalty among adolescents. I. Twenty years of mental observations of 15-17 years old delinquents in greater Copenhagen. Ugeskr Laeger 2001;163(1):25-9.

8. Lenssen SA, Doreleijers TA, Van Dijk ME, Hartman CA. Girls in detention: what are their characteristics? A project to explore and document the character of this target group and the significant ways in which it differs from one consisting of boys. J Adolesc 2000;23(3):287-303.

9. Miller P, Plant M. Truancy and perceived school performance: an alcohol and drug study of UK teenagers. Alcohol Alcohol 1999;34(6):886-93.

10. http://tuikrapor.tuik.gov.tr/reports. Erişim tarihi:01.09.2008

11. Aydın B, Turla A, Kocakaya M, Karaarslan B. Samsun'da 2004 yılında suç işlediği iddia edilen çocukların sosyodemografik özellikleri. Adli Psikiyatri Dergisi 2005;2(4):5-13

12. Aydın B, Turla A, Kocakaya M, Karaarslan B. Samsun'da suç işlediği iddiası ile Emniyet Müdürlüğü'ne gelen/getirilen çocuklar. Adli Psikiyatri Dergisi 2004;1(3):45-53.

13. Güleç G, Yenilmez Ç, Günay Balcı Y, Seber G. Çocuk suçluluğunda sosyodemografik özellikler. Klinik Adli Tıp 2001; 1(2): 69-80.

14. Dülger HE, Hancı İH, Ertürk S, Çoşkunol H. 1988-1991 yılları arasında suç işledikleri iddiasıyla Elazığ'da farik-i mümeyyizlik muayenesi için gönderilen çocukların demografik özellikleri. Adli Tıp Dergisi 1992;8(1-4):131-6.

15. Dirol F, Cantürk G, Küçüker H. 1997-1999 yıllarında Elazığ ili Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde farik ve mümeyyizlik muayenesi yapılan olguların değerlendirilmesi. Klinik Adli Tıp 2002;2(2):43-6.

16. Kandil Tanrıöver S, Hocaoğlu Ç, Bağdatlı H, Aktepe E, Yöntem T, Aksu G. Son 4 yılda KTÜ Tıp Fakültesi çocuk psikiyatrisine başvuran adli olguların değerlendirilmesi. Klinik Adli Tıp 2002;2(2):1-6.

17. Karagöz YM. Antalya'da çocuk suçluluğu: 225 olguluk bir anket çalışması. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, Antalya 1995;155-60.

18. Savran B, Çekin N, Özdemir MH, Şen F. Adana'da 1994 yılında farik-i mümeyyizlik muayeneleri yapılan olguların değerlendirilmesi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, Antalya 1995;289-93.

19. Tıraşçı Y, Gören S. 1985-1994 yılları arasında Diyarbakır'da yargıya intikal eden çocukların işledikleri suçların sıklığı ve demografik özellikleri. 8. Ulusal Adli Tıp Poster Sunuları Kitabı, Antalya 1995;295-8.

20. Akyüz G, Yücel Beyaztaş F, Kuğu N, Analan E, Doğan O. Suç işledikleri iddiasıyla muayeneye gönderilen çocuk ve ergenlerde sosyodemografik ve klinik özelliklerin değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni 2000;5(2):70-5.

21. Gündoğmuş ÜN, Çolak B, Boz H, Biçer Ü. 1996-2001 yıllarında Kocaeli'nde yapılan farik-i mümeyyizlik muayenelerinin değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi 2003;17(2):1-7.

22. Gündoğmuş ÜN, Boz H, Çolak B, Barut N, Biçer Ü. 1996-2000 yıllarında Kocaeli'nde yapılan farik-i mümeyyizlik muayenelerinin retrospektif değerlendirilmesi. Yıllık Adli Tıp Toplantıları-2001 Kitabı, İstanbul 2001;118-23.

23. Hapçıoğlu B, Aysan MK, Güray Ö. Çocuk Suçları ve Çevre. Adli Tıp Dergisi 1995;11(1-4):47-54.

24. Hancı İH, Ege B. İzmir' de Suç İşleyen Çocukların Sosyolojik Özellikleri. Adli Tıp Dergisi 1993; 9(1-4): 3-9.

25. Akın HM, Çelbiş O, Soysal Z. Çocuk suçluluğu cezai sorumluluğunun değerlendirilmesi. Yıllık Adli Tıp Toplantıları-2001 Kitabı, İstanbul 2001;14-20.

26. Çöpür M, Saraç Ş, Tüzün B, Elmas İ. 12-15 yaşları arasındaki çocuklarda suç ve farik-mümeyyizlik, İst. Tıp Fak. Mecmuası 1998;61:1.

27. Günaydın G, Demirci Ş, Doğan KH. Konya Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne 1998-2000 yılları arasında farik-i mümeyyizlik muayenesine gönderilen 1249 olgunun değerlendirilmesi. 10.Ulusal Adli Tıp Günleri Paneller ve Poster Sunuları Kitabı, Antalya 2003;263-9.

28. Aydın B, Karaarslan B. Samsun'da çocukluk çağı adli ölüm olgularının incelenmesi 1998-2003. Adli Bilimler Dergisi 2005;4(2):25-32.

29. Savran B, Yarış F. Trabzon'da çocukluk çağı adli ölüm olguları 2000-2001. Adli Tıp Dergisi 2003;17(1):28-32. Adli Tıp Dergisi 2003;17 (1):28-32.